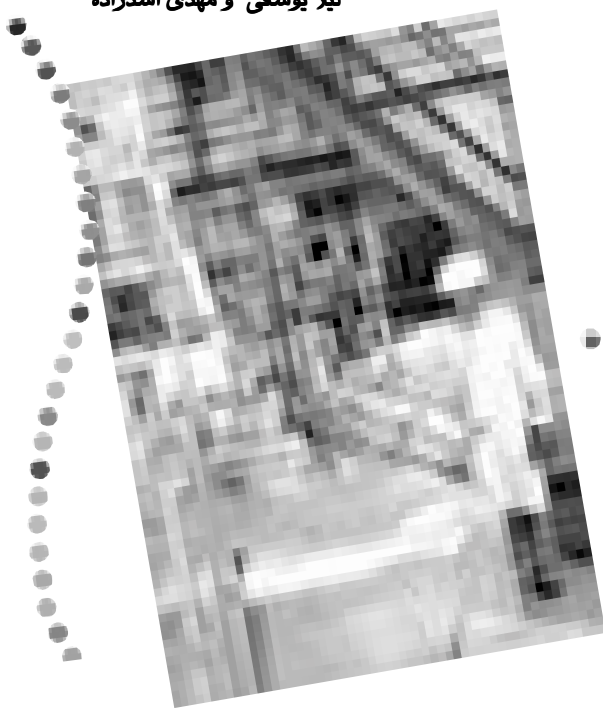

آشنایی با کارخانه‌ی تولید دارو واحد تاکستان

لیلا یوسفی* و مهدی اسدزاده**

وسعت ۲۰ هکتار با سالن‌های جداگانه و براساس تازه‌ترین استانداردهای جهانی ساخته و تجهیز شده است. در این کارخانه، در مجموع چهار سالن وجود دارد. نخستین سالن، ویژه‌ی تولید فراورده‌های بهداشتی و آرایشی است. در سالن دوم انواع حشره‌کش تولید می‌شود و سالن‌های سوم و چهارم در حال آماده‌سازی جهت تولید انواع فراورده‌های بهداشتی و آرایشی هستند.

شرکت تولید دارو (تیدی) یکی از بزرگترین کارخانه‌های دارویی، آرایشی و بهداشتی کشور است که نزدیک به نیم قرن از آغاز فعالیت آن می‌گذرد. شرکت تولید داروی تاکستان از جمله شرکت‌های وابسته به تولید دارو و یکی از کارخانه‌های شرکت سرمایه‌گذاری البرز است که از سال ۱۳۷۷ بنیان‌گذاری شده و مورد بهره‌برداری قرار گرفته است و هم‌اکنون یکی از شرکت‌های شیمیایی، آرایشی و بهداشتی وابسته به شرکت تولی پرس به‌شمار می‌رود.

این شرکت با بهره‌مندی از توان علمی کارشناسان عالی‌رتبه‌ی کشور و به‌کارگیری فناوری نوین جهانی، در زمینه‌ی تولید انواع فراورده‌های بهداشتی و آرایشی فعالیت می‌کند. کارخانه‌ی این شرکت در استان قزوین، شهر صنعتی تاکستان، در زمینی به

این شرکت در نظر دارد تا در آینده بر شمار فرآورده های خود انواع شامپوی موی سر، خمیردندان، کرم های دست و صورت، حالت دهنده های موی سر، افشانه های رنگ کننده ی موی سر، افشانه های حالت دهنده ی موی سر و افشانه های براق کننده ی لوازم چوبی و پلاستیکی را بیفزاید.

جهت آشنایی با مواد تشکیل دهنده ی برخی از فرآورده های این شرکت به روش تولید دو فرآورده اشاره می شود.

خوشبوکننده ی هوا برای نخستین بار در ایران توسط شرکت تولید داروی تاکستان تولید شد و تولید آن هم چنان ادامه دارد. این فرآورده، به صورت افشانه تهیه می شود و در آن اتانول به عنوان حلال به کار رفته است. گفتنی است که خوشبوکننده های دیگری هم در این شرکت تولید می شوند که در آن ها از آب به جای الکل، به عنوان حلال استفاده می شود. استفاده از الکل به جای آب برتری هایی را در بر دارد. از جمله این که به خاطر فرار بودن، قدرت بیش تری در پخش بوی اسانس دارد. هم چنین الکل دارای خاصیت گندزدایی است. افزون بر آن، خروج مواد با پایه ی الکل در آبروسل های افشانه ها به هنگام افشانیدن به دلیل چگالی پایین تر، بهتر از خروج مواد با پایه ی آب انجام می گیرد. مواد دیگری نیز همراه با الکل به کار می روند، مانند ایزوپروپیل میرستات که به دلیل فرار بودن برای انتشار مواد در فضا مناسب است. هم چنین پروپیلن گلیکول برای بالا بردن انحلال پذیری هیدروکربن های گازی در حلال و اسانس ها به کار می رود.

خوشبوکننده ها انواع گوناگونی دارند. برخی از آن ها با استفاده از مواد یادشده، بدون گاز تهیه شده اند که جهت نصب در اتومبیل به کار می روند و با سامانه ی تبخیر تدریجی مواد در فضا باعث خوشبوکنندگی می شوند. برخی انواع آن ها مخصوص جلوی کولر بوده، با قرار گرفتن در جریان هوا عمل انتشار رایحه صورت می گیرد. برخی از خوشبوکننده ها به صورت آویز بوده، بیش تر برای خوشبو کردن فضای درونی خودرو و سرویس های بهداشتی استفاده می شوند. از خوشبوکننده ها حتی برای گندزدایی در مرغ داری ها نیز استفاده می شود.

در سالن دوم تولید انواع حشره کش انجام می گیرد. معمولاً در حشره کش ها از نفت به عنوان حلال و عامل گیج کننده ی حشرات استفاده می شود. در واقع، نفت از مواد اصلی در ترکیب حشره کش هاست. در این نوع فرآورده ها از سم های گوناگونی بنابه کاربرد آن ها استفاده می شود. در این میان استفاده از تترامترین، سایپرترین، پرمترین و بیوالترین به عنوان عامل کشنده و گیج کننده همراه با سم هایی هم چون پی پرونیل بوتوکسید، و دی آکترین متداول تر است. بسته به نوع فرمول بندی، در هر کارخانه می توان از همه یا از برخی از این سم ها در ترکیب حشره کش ها استفاده کرد. هم چنین مقدار استفاده از این سم ها در فرمول بندی بنابه نوع کاربرد حشره کش متفاوت است. اگر حشره کش ویژه ی کشتن حشراتی با جثه ی بزرگ تر و قدرت بیش تر مانند سوسک باشد، مقدار و نوع سم ها متفاوت است. در همه ی حشره کش ها از اسانس، جهت پوشاندن بوی نفت و سم های دیگر استفاده می شود. از اجزای دیگر مورد استفاده در حشره کش هایی که به صورت افشانه هستند می توان به گاز پروپان و بوتان اشاره کرد که نقش خارج کردن مواد از قوطی حشره کش را به عهده دارند.

هم اکنون در شرکت تولید داروی تاکستان، انواع حشره کش تولید می شود. حشره کش ها انواع دیگری هم دارند چنان که برخی از آن ها به صورت قلمی بوده، با کشیدن مواد روی مکان حرکت حشرات، باعث نابودی آن ها می شوند. برخی نیز به صورت برچسب شکل های زیبا مانند گل هستند که ترکیب های مورد استفاده در آن ها خاصیت دورکنندگی حشرات را دارند. برخی از انواع حشره کش ها نیز هستند که خاصیت چسبندگی داشته، موادی که در آن ها استفاده شده اند باعث چسبیدن پای حشرات می شوند.

* کارشناس ارشد شیمی آلی، آزمایشگاه کنترل کیفیت کارخانه ی تولید دارو - تاکستان

** دکتری شیمی صنعتی، مدیر تولید کارخانه ی تولید دارو - تاکستان